

Ahlafors Fria Skola Ekonomisk förening

info@ahlaforsfriaskola.se

Rektorn vid Ahlafors Fria skola

ingvald@ahlaforsfriaskola.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Ahlafors Fria skola
i Ale kommun

Tillsyn i Ahlafors Fria skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Ale kommun under hösten 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Ahlafors Fria skola besöktes av Skolinspektionen den 8 november 2012.

Fakta om skolan

Huvudman för skolan är Ahlafors Fria Skola Ekonomiska förening med organisationsnummer 769614-2343.

Skolverket godkände Ahlafors Fria Skola som en fristående grundskola för årskurserna 1-9 samt att förskoleklass får bedrivas vid Ahlafors fria Skola genom beslut (dnr 43-2005:982) den 30 november 2005.

Inför tillsynen har Skolinspektionen tillfrågat Ale kommun om de har utnyttjat sin rätt till insyn i den fristående grundskolans verksamhet. Kommunen har utnyttjat sin rätt till insyn.

Skolan ligger i samhället Alafors i Ale kommun och verksamheten bedrivs främst i en äldre tidigare kommunal skolbyggnad. Skolan har vid Skolinspektionens besök 258 elever i förskoleklass och årskurserna 1-9. Skolan bedriver även fritidshemsverksamhet. Skolans personal är indelad i fyra arbetslag och leds av en rektor som även är adjungerad ledamot i styrelsen för skolan.

År 2012 nådde enligt rektorn 70 procent av eleverna i årkurs 3 de kunskapskrav som minst ska uppnås i ämnet matematik och 75 procent i ämnet svenska. Samtliga elever nådde de kunskapskrav som minst ska uppnås i naturorienterande (no) och samhällsorienterande ämnen (so). Samma år nådde mellan 83 och 98 procent av eleverna i årskurs 6 de kunskapskrav som minst ska uppnås i ämnena engelska, matematik, svenska samt i idrott och hälsa. I övriga ämnen redovisar skolan en 100 procentig måluppfyllelse.

Officiell statistik finns för årskurs 9 år 2011. Statistiken visar att så gott som alla elever var behöriga till nationellt program vid gymnasieskolan och 93 procent av eleverna fick slutbetyg i alla ämnen. Det genomsnittliga meritvärdet var 243,6 poäng (riket 210,6). Flickorna hade 253 poäng i genomsnittligt meritvärde och pojkarna hade 235 poäng. När det gäller slutbetygens fördelning på de olika betygsstegen visar Skolverkets officiella statistik att skillnader fanns mellan ämnen och kön år 2011. Som exempel på detta kan anges att i ämnet bild fick 70 procent av flickorna slutbetyget MVG och i ämnet musik fick 60 procent av flickorna slutbetyget MVG. I ämnet hem- och konsumentkunskap var det 5 procent av flickorna som fick detta betyg. 50 procent av pojkarna fick slutbety-

get MVG i ämnet bild, 54 procent i ämnet musik och inga pojkar fick MVG i ämnet hem- och konsumentkunskap.

Helhetsbedömning

Undervisningen vid Ahlafors Fria skola ger eleverna ledning och stimulans och lärarna anpassar undervisningen efter elevernas behov och förutsättningar. Eleverna når goda kunskapsresultat i stort. Officiell statistik för år 2011 visar att det genomsnittliga meritvärdet vid skolan ligger över rikets. Trots detta behöver skolan analysera kunskapsresultat och betygsutfall på en övergripande nivå för att kunna göra de förändringar som krävs så att alla elever ges möjlighet att nå så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Vid skolan saknas ett av rektor styrt systematiskt och dokumenterat kvalitetsarbete som tar sin utgångspunkt i måluppfyllelsen vid skolan. Skolan saknar också utvärderingar och analyser av arbetet med normer och värden.

Skolan behöver bli bättre på att göra eleverna delaktiga i sitt lärande genom att ge dem ett reellt inflytande över hur undervisningen utformas. Tillsynen visar att det beror på vilken lärare eleverna har om de ges inflytande över undervisningen eller inte. Elevers möjlighet till delaktighet ska inte vara beroende av vilken lärare eleven har och elevernas delaktighet kan påverka resultatet.

Vid skolan finns till viss del tillgång till elevhälsopersonal men elevhälsan används främst i åtgärdande och inte i förebyggande arbete. Därför används oftast inte heller deras kompetens vid utredning när åtgärdsprogram utarbetas vilket kan leda till att viktig kunskap saknas när elevens behov av särskilt stöd ska utredas. På så sätt riskerar skolan att inte rätt stöd sätts in för eleven.

Skolinspektionen bedömer att skolan genomför åtgärder för att förebygga och åtgärda kränkande behandling men arbetet dokumenteras och analyseras inte och skolan saknar därmed en gemensam kunskap om hur arbetet med värdegrunden ska ske med utgångspunkt från det aktuella läget vid skolan.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Ahlafors Fria Skola Ekonomisk förening att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 4 mars 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero**Bedömning**

Ahlafors Fria skola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Skolan ska ha rutiner för hur signaler om kränkande behandling ska rapporteras till huvudmannen.
- Det ska för varje verksamhet, såsom grundskola och fritidshem, finnas en plan mot kränkande behandling som innehåller dels konkreta åtgärder som verksamheten avser att påbörja och genomföra under det kommande året utifrån en aktuell kartläggning, dels en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts, dels vilka rutiner som gäller om personal kränker elev.

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. En lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

I intervju med representanter för huvudmannen framkommer att skolan saknar rutiner för att rapportera kränkande behandling till huvudmannen. Rektor uppger att kränkande behandling är ovanligt vid skolan men att det kommer till hans kännedom om kränkningar skett och skolan utreder och sätter in åtgärder så att kränkningarna upphör. Även rektor uppger att det saknas rutiner för att rapportera kränkningar till huvudmannen. Skolan har inga dokumenterade rutiner för att upptäcka kränkningar. Även lärare uppger att det vanligen kommer till deras kännedom om kränkningar har skett då de har ett nära förhållande till eleverna.

Skolan har tidigare via elevenkäter tagit reda på om elever blivit utsatta för kränkningar och kartlagt var det sker. Enligt rektor och lärare genomfördes sedan olika åtgärder utifrån vad som kom fram i enkäterna. Arbetet har inte dokumenterats i skolans plan mot kränkande behandling. Enkätundersökningen har dock inte genomförts på ett antal år och skolan har inte heller på annat sätt gjort någon aktuell kartläggning av verksamhetens behov.

Skolans plan mot kränkande behandling saknar konkreta åtgärder som ska genomföras under året utifrån en aktuell kartläggning av verksamhetens behov. Planen redovisar inte heller hur skolan ska agera om en vuxen kränker en elev och eleverna berättar i intervju att de inte heller fått veta vad de ska göra om de skulle bli kränkta av en vuxen. Planen saknar också en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomfört.

Av utredningen framgår att skolan saknar rutiner för hur signaler om kränkande behandling ska rapporteras till huvudmannen. Vidare framgår att skolans plan mot kränkande behandling inte anger vilka konkreta åtgärder som skolan respektive fritidshemmet utifrån en aktuell kartläggning avser påbörja och genomföra under det kommande året. Därmed utgår inte planen från de behov som finns inom skolenheten och för skolenheten. Den årliga planen brister också i att det saknas rutiner i handlingsplanen för vad som gäller om personal kränker elev. Eftersom skollagen föreskriver ett förbud för personal att kränka elev måste rutiner om vad som gäller om så sker finnas i planen som ett led i det målinriktade arbetet. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

6 kap. 8 och 10 §§ skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Ahlafors Fria skola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Vid utredningen ska samråd ske med elevhälsan.
- Rektor ska se till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är. I åtgärdsprogrammen ska besvärshänvisning finnas.

Motivering

Av skollagen framgår att vid utredning av elevs behov av särskilt stöd ska samråd ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. Av författningarna framgår

att rektors beslut i fråga om åtgärdsprogram ska vara daterat, undertecknat och innehålla överklagandehänvisning.

Rektor uppger att skolans elevvårdsteam består av skolsköterska, rektor och pedagoger. Kurator och skolpsykolog kontaktas i enskilda elevärenden på förekommen anledning. Skolan har rutiner för att rapportera till rektor om en elev kan vara i behov av särskilt stöd och lärare och rektor uppger att de utreder elevens behov främst i arbetslaget. Om behov finns kontaktas även skolpsykolog för vidare utredning och kurator. Rektor avgör om kontakt tas i samråd med lärarna. Rektor uppger att när han vid samtal med lärare får klart för sig orsaken till upprättande av åtgärdsprogram väljer han att antingen konsultera personal vid elevhälsan eller att avstå. Rektor uppger att skolan har planer på att upprätta ett elevvårdsteam där även kurator och skolpsykolog deltar med regelbundenhet. I intervju med elevhälsopersonal framkommer att de aldrig har träffat varandra.

Rektor berättar att han vanligen vid elevvårdskonferens utarbetar åtgärdsprogram i samråd med lärare, föräldrar och elev. Lärarna uttrycker vid intervju att de åtgärdsprogram som utarbetas används för att ge eleverna det särskilda stöd de behöver men att innehållet i programmen behöver utvecklas så att det blir tydligt vad som är målet med åtgärderna. Skolinspektionen har tagit del av ett antal åtgärdsprogram. Behoven framgår inte i programmen och målsättningen med åtgärderna kan vara att eleven ska få betyg i alla ämnen när eleven slutar skolan. Vid intervju med lärare och rektorn framkommer att åtgärderna följs upp och utvärderas regelbundet. Åtgärdsprogrammen är beslutade av rektorn men den besvärshänvisning som finns uppfyller inte författningarnas krav.

Av Skolinspektionens utredning framgår att vid utredningen av en elevs behov av särskilt stöd sker inte vanligen samråd med elevhälsan. Av förarbetena till skollagen framgår att samråd ska ske med personal från elevhälsan under utredningen, om det inte anses uppenbart obehövt. Elevhälsan har i sin nya roll ett vidare ansvar för förebyggande och hälsofrämjande arbete. Det är väsentligt att det finns lokalt utformade rutiner för rektors samråd med elevhälsopersonal. Skolinspektionens utredning visar att skolan saknar sådana rutiner. Vidare framgår att rektor inte ser till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är och den besvärshänvisning som finns intagen i skolans åtgärdsprogram uppfyller inte de krav som författningarna ställer. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 8-9 §§ skollagen

21 § förvaltningslagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Ahlafors Fria skola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- En skriftlig bedömning av elevernas kunskapsutveckling ska ges när ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne.
- De skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna ska avse elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.
- I de individuella utvecklingsplanerna ska framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Enligt grundskoleförordningen ska, om en elev inte når upp till de mål i ett ämne som enligt kursplanen ska ha uppnåtts i slutet av nionde skolåret, betyg inte sättas i ämnet. I sådana fall ska en skriftlig bedömning av elevens kunskaper i ämnet eller ämnesblocket ges (från och med den 1 juli 2011 är bestämmelsen inlyft i 10 kap. 22 § skollagen, bestämmelsen är tillämplig från och med vårterminen 2013). Enligt skollagen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Skolinspektionen har tagit del av en skriftlig bedömning av en elevs kunskapsutveckling som givits när ett icke godkänt betyg satts i ett avslutat ämne. Dokumentet benämns "betygsförklaring" och av dokumentet framgår vilka mål eleven inte nått upp till. Elevens kunskapsutveckling framgår inte av dokumentet. Vid intervju med rektor framkommer att skolan inte säkerställt att alla elever som fått ett icke godkänt betyg vid avslutat ämne får en skriftlig bedömning av kunskapsutvecklingen i ämnet.

I de skriftliga omdömen med individuella utvecklingsplaner Skolinspektionen har tagit del av framgår inte alltid vilket ämne som avses och det är otydligt vad man utgått ifrån vid bedömningen. I mallen finns en ruta med rubrik "centralt innehåll och kunskapskrav" eller "centralt innehåll och förmågor som vi arbetat med". Rubriken stämmer dock ofta inte med innehållet utan det kan vara endast centralt innehåll, förmågor eller kunskapskrav som anges. I något

omdöme framgår endast det centrala innehållet. Lärarna ger därefter en kommentar kring elevens kunskapsutveckling. Det finns ämnen där elevens kunskapsutvecklings i förhållande till kunskapskrav på ett tydligt sätt framgår av denna kommentar. Dock finns även ämnen där elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven inte framgår och ämnen där endast långa utdrag av kunskapskraven finns inskrivna. Eleverna anger vid intervju att de anser att lärarna vid utvecklingssamtalet berättar vad eleverna kan i respektive ämne men att omdömena kan vara svåra att förstå om lärarna bara skriver av vad som står i kursplanen. I de individuella utvecklingsplaner som upprättas vid utvecklingssamtalen framgår inte skolans insatser för att eleverna ska utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Av utredningen framgår att en skriftlig bedömning av elevernas kunskapsutveckling inte ges när ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne. Vidare framgår att de skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna inte alltid avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven och i de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

7 kap. 9 § grundskoleförordningen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Ahlafors Fria skola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ska se till och ta ansvara för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Rektorn ska se till och ta ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat och att det finns rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen.

Motivering

Enligt skollagen ska det på skolenhetsnivå genomföras ett systematiskt kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under

medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete genomförs. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Rektor uppger i intervju att elevernas kunskapsutveckling regelbundet följs upp och utvärderas på individnivå. Inför Skolinspektionens besök har en sammanställning gjorts av elevernas kunskapsresultat i åk 3, 6 och 9 de år som sammanställning kunnat göras. Rektor uppger att om läraren inte längre finns kvar vid skolan kan ingen sammanställning göras för det året. Rektor och lärare uppger dock att resultaten inte analyserats på en övergripande nivå. De har inte heller tillsammans analyserat utfallet vid betygsättningen vid skolan. I intervju med rektor anges olika utvecklingsområden som skolan arbetar mot och lärarna anger några områden som anses vara skolans utvecklingsområden såsom exempelvis skriftliga omdömen och införande av den nya läroplanen. Vid intervjuer framkommer att det saknas systematik i detta utvecklingsarbete. Rektor uppger att han vid möten med lärarna använder sig av materialet BRUK för att utveckla verksamheten och lärarna gör även skriftliga utvärderingar varje läsår utefter olika frågeställningar. Skolan kan inte redovisa något dokumenterat kvalitetsarbete där resultat, analys och beslut om åtgärder framgår, vare sig på enhets- eller huvudmannanivå. I intervju med representanter för huvudmannen framgår att skolan även saknar rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen.

Av utredningen framgår att rektorn inte fullt ut ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Rektor tar inte heller ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat och att det finns rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

4 kap. 4 samt 6-7 §§ skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Ahlfors Fria skola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- För eleverna ska det finnas elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser.

Motivering

Enligt skollagen ska det för eleverna i förskoleklassen och grundskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Rektor uppger att skolsköterskan finns med i skolans elevvårdsteam. Rektor kontakter kurator och skolpsykolog när behov uppkommer. Skolpsykologens tjänster köps in i samband med så kallade "basutredningar" av elever. Skolan har även tillgång till skolläkare. Av intervjuer med rektorn och representanter för elevhälsan framkommer att samtliga kompetenser inom elevhälsan inte används i det förebyggande och hälsofrämjande elevhälsoarbete arbetet. I intervju med elevhälsopersonal framgår att de aldrig träffat varandra men de upplever att deras tjänster används när det finns behov av deras kompetenser. Skolan saknar specialpedagog och speciallärare men rektor uppger att han till viss del har kompetens för och utför specialpedagogiska insatser. Rektor berättar att en av lärarna har påbörjat specialpedagogutbildningen och skolan planerar även att anställa speciallärare. Rektor berättar vidare att planer finns att använda elevhälsan regelbundet i förebyggande och hälsofrämjande arbete men kan inte tydligt ange när och hur planerna kommer att genomföras.

Av utredningen framgår att för eleverna finns inte elevhälsa som omfattar psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Skolans köp av psykologutredningar samt psykosociala insatser är inte en insats som ger elevhälsan tillgång till psykolog och kurator för att arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Av förarbetena till skollagen framgår att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan. Vid Ahlafors fria skola sker samverkan med elevhälsans personal och övriga personalgrupper i mycket liten grad. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

Huvudmannaskap och godkännande**Bedömning**

Ahlafors Fria skola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Huvudmannaskap och godkännande.

- Huvudmannen ska ha skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen.

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen ha skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen. Information om rutinerna ska lämnas på lämpligt sätt.

I intervju med rektor framkommer att skolan saknar skriftliga rutiner för att utreda klagomål mot utbildningen. Rektor uppger att han uppmanar föräldrar att kontakta honom om de vill rikta klagomål och att skolan har en nära kontakt med föräldrarna. Han uppger att huvudmannen inte har fått några klagomål mot utbildningen som de har behövt utreda. Rektor berättar att de i styrelsen för skolan fört samtal kring klagomålshantering.

Utredningen visar att huvudmannen saknar skriftliga rutiner för klagomål mot utbildningen. Skolinspektionen vill betona vikten av att det finns rutiner så att eventuella klagomål mot utbildningen kommer till huvudmannens kännedom. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 8 § skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Ahlafors Fria Skola Ekonomisk förening en anmärkning.

Ahlafors Fria skola ska vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa de vidtagna åtgärderna till Skolinspektionen senast den 4 mars 2013.

Grundläggande värden och inflytande**Bedömning**

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Utformningen av inflytandet anges inte i planeringen av verksamheten och skolan har inte en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad.

- Eleverna har inte ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlopande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Den närmare utformningen av inflytandet ska enligt skollagen anges i samband med planeringen av verksamheten. Enligt läroplanen ska undervisningen bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet. Den ska utveckla deras förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar. Enligt läroplanerna ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Vid intervju med lärare och elever framkommer att eleverna i de lägre åldrarna ges inflytande över hur undervisningen planeras och genomförs. Lärare och elever berättar dock att i årskurserna 7–9 finns lärare som inte gör dem delaktiga i planeringen av undervisningen. De kan ge exempel på lärare som låter dem vara delaktiga i såväl planering som vid utvärdering av undervisning och lärare som tar till vara på deras åsikter och förändrar undervisningen utifrån dem. Även om exempel finns anger eleverna dock att det är ovanligt att lärare frågar dem om vilka arbetssätt eller redovisningsformer som ska användas. I den dokumentation Skolinspektionen tagit del av framgår inte hur eleverna ska göras delaktiga i planering av undervisning utan de skrivningar som finns kring elevinflytande berör endast skolans elevråd. I intervjuer med lärare och rektor framkommer att skolan inte har någon gemensam strategi för hur de ska ge eleverna inflytande över undervisningen och hur inflytandet ska öka utifrån ålder och mognad. Snarare framkommer i intervjuerna att elevinflytandet minskar ju äldre eleverna blir.

Av utredningen framgår att utformningen av inflytandet inte anges i planeringen av verksamheten och att skolan inte har en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad. Vidare framgår att eleverna inte i samtliga årskurser har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Med anledning av att elever i de lägre årskurserna ges inflytande över hur undervisningen utformas och att det finns exempel på lärare vid skolan i de övre årskurserna som ger eleverna inflytande över undervisningens utformning ser Skolinspektionen överträdelsen som en mindre allvarlig överträdelse och tilldelar huvudmannen en anmärkning.

Författning

1 kap. 10 § och 4 kap. 9 § och 14 § första stycket skollagen

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3
Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns
ansvar

I ärendets slutliga handläggning har utredare Magnus Jonasson deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Enhetschef

Kristina Svensson
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).